

Володимир Шинкарук

АЗ – БУКИ

*Літературно-мистецькі
студії*

Житомир
Полісся
2015

УДК 82(091):908
ББК 83.3(4Укр-4Жит)
Ш 62

*Надруковано за ухвалою
Вченої ради Житомирського державного університету ім. І. Франка
(протокол № 5 від 26.12.2014)*

Рецензенти:

Петро Васильович Білоус,

доктор філологічних наук, професор.

Володимир Олегович Єршов,

доктор філологічних наук, професор.

Віктор Михайлович Мойсієнко,

доктор філологічних наук, професор.

Ш 62 Шинкарук В. Ф. Аз-Буки. Літературно-мистецькі студії. –
Житомир : Полісся, 2015. – 278 с. – Серія «Бібліотека
кафедри теорії та історії світової літератури НН ІФЖ
Житомирського державного університету імені І. Франка»

ISBN 978-966-655-700-4

Книгу професора кафедри теорії та історії світової літератури Житомирського державного університету ім. І. Франка В. Ф. Шинкарука «Аз-Буки» складають вибрані наукові та публіцистичні статті і нариси з історії давньої і сучасної літератури, вітчизняного мистецтва, літературного краєзнавства. Збірка відображає весь спектр науко-пізнавальних інтересів відомого українського науковця

УДК 82(091):908
ББК 83.3(4Укр-4Жит)

ISBN 978-966-655-700-4

© В. Шинкарук, 2015.

АЗ – БУКИ

Літературно-мистецькі студії

ПОЧАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Давньоукраїнське літописання	9
«Слово о полку Ігоревім»	27
Феофан Прокопович і його трагікомедія «Володимир»	49
Тема історичного минулого народу в давній українській літературі та героїчний епос народів Європи	57

ФОЛЬКЛОР

Маруся Чурай і пісенна традиція Житомирщини	81
---	----

ЛІТЕРАТУРА ХХ СТОЛІТТЯ

Житомирщина в житті та творчості М. Рильського	101
Василь Кравченко та житомирські прототипи Михайла Булгакова	130
Василь Земляк: Перші кроки на Житомирщині	135
Прожив з весною (Творчий портрет Михайла Клименка)..	140
Творчий ужинок поетів Житомирщини	144
Зустріч, яка не відбулася в Житомирі (Спогади про Роберта Рождественського)	154

РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ, ПЕРЕДМОВИ

Яснозір'я таланту. Передмова до книги І. Сльоти «Золото зазнів'я»	163
Автограф для вічності. Передмова до книги І. Сльоти «Автографи»	170
Відчуваючи музику слів. Передмова до книги І. Сльоти Переспіви	172
Юрій Камишний – художник, що переорює душу	180
Інше серцебиття. Відгук на книгу В. Горбунової «Мрія про маленьке життя»	183

Лазар. Друге пришестя або Ми так любили Житомир. Рецензія на книгу С. Лазо «Ми так любили „The Beatles”»	186
Одяг для думок. Передмова до книги Ірини Шинкарук «Сильніша – на одне життя»	190
Диво, знайдене на соціально-психологічному факультеті. Передмова до збірки «Диво, знайдене в собі»	193
Новий обрій Ірини Лубківської. Передмова до книги І. Лубківської «Жити і любити не уві сні»	195

ПОРТРЕТИ

Павло Карпович Сербін: Жив за високим покликанням ...	199
Зірка і смерть Леоніда Венгерова	214
Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає і плаче Україна	225
Свіча таланту Костянтина Яновського	232
Жива вода творчості: Ірина Шинкарук	235
Життя, освячене творчістю і любов'ю: Тетяна і Михайло Гузуни	241
Юрій Градовський. Талант, який не знає відпочинку.....	248
Творча характеристика Поліського ансамблю пісні і танцю «Льонок»	254
Анатолій Говораadlo – душа покладена на музику	261
Дві долі, міцно сплетені в одну: Людмила Вікторівна та Георгій Володимирович Майорови	267
Телевізійна зірка зійшла в Житомирі: Рабіга Аманжолова	270
Микола Кавецький: «Я прийшов із світанків»	273

МИКОЛА КАВЕЦЬКИЙ: «Я ПРИЙШОВ ІЗ СВІТАНКІВ»...

У нашій студентській групі Микола Кавецький був найстаршим. До того, як вступити на філологічний факультет Житомирського державного педагогічного інституту імені І. Франка, він встиг попрацювати на виробництві, відслужити у війську і навіть закінчити підготовче відділення педагогічного інституту в місті Рівному.

І в очі, і поза очі ми називали його Пушкіним. Зовні Микола, дійсно, скидався на великого російського поета: таке ж продовгувате обличчя, такий же ніс, кучеряве волосся... А коли хлопець відпускав бакенбарди, схожість взагалі була разуючою...

Народився він 24 листопада 1947 року в селі Норинці Народичського району і свою величезну любов до рідного краю проніс крізь усе життя. У родині Кавецьких було четверо дітей. Микола вирізнявся серед них особливою цілеспрямованістю, рівноваженістю, бажанням все робити ґрунтовно і досконало.

На нашому інститутському курсі він був одним із кращих. Навчався блискуче, знаходив час для і для народного студентського театру. Керівник театру – заслужена артистка України Тетяна Нікітіна-Станіславська – завжди пропонувала йому характерні ролі. Нашому поколінню випускників Житомирського державного педінституту він запам'ятався блискучим виконанням ролі прораба в спектаклі за п'єсою Михайла Шатрова «Кінь Прживальського». Спектакль розповідав про студентський будівельного загін, що працював під час літніх канікул на цілих землях в Казахстані. Кавецький добре знав життя будзагонівців, бо сам був учасником знаменитого «третього трудового семестру».

А ще Микола писав вірші.

Найчастіше це були епіграми на друзів і викладачів, короткі віршовані коментарі на прочитану книгу, переглянутий фільм чи спектакль.

До віршування ставився, як до забави. І не більше. Але завжди за його короткими рядками відчувалася напружена робота думки і світлий гумор. Улюбленими письменниками

Миколи Кавецького були Володимир Маяковський і Сергій Єсенін. Він часто декламував їх напам'ять.

Маю зізнатись, що Микола мав на всіх нас великий вплив, його думку ми цінували, а до поради прислухалися. Я кілька років жив з ним в одній кімнаті студентського гуртожитку, і він став першим слухачем моїх пісень, які я часто віддавав йому на суд... Коля любив співати, мав гарний голос. А його улюбленою піснею була «Пісня про повітряну пошту» на вірші Олега Чухонцева:

Когда задувает в окно
И тускло под лампочкой низкой,
На ветер пустите письмо,
Как в море бутылку с запиской.
Не важно когда и кому,
Любому, кому одиноко,
Хотя бы себе самому –
Два слова вины и упрека.

Метель не одна отметет,
И в светлое утро когда-то
Воздушный конверт упадет,
Найдет своего адресата.
А нужно так много сказать,
И так далеко до рассвета...
Не бойтесь же письма писать,
Не бойтесь же письма бросать,
Хотя и не ждете ответа!

У 1976 році, після закінчення інституту, життя розкидало нас, скажу без перебільшення, по всій планеті... Микола Кавецький вчителював у селі Швайківка Бердичівського району, викладав російську мову і літературу в містечку Рогозів Київської області. Там же, в Рогозові, взяв в оренду пасіку... Та справа з пасікою не заладилась. Якогось року кліщ знищив чи не всі бджолині сім'ї. Довелося відшкодовувати збитки, для цього він був змушений витратити усі звої заощадження і навіть просити в борг у друзів і родичів. Важкі життєві обставини не змінили його характеру, і в найважчих життєвих ситуаціях він не втрачав бадьорості духу. Навіть лист, в якому розповідав мені про свої злощастя з пасікою, підписав – Микола Кавецький-Рогозовський...

Він по праву вважав себе щасливою людиною. У нього була чудова сім'я: вродлива, розумна і чуйна дружина (також випускниця філологічного факультету рідного «педу»), двоє талановитих синів – Михайло та Ілля – і донька Олена. До речі, Олена, як батько і мама, теж стала професійним філологом.

Більшу частину свого життя Коля жив і працював у селищі Південному Нікопольського району Дніпропетровської області. Викладав у школі, керував аматорським театральним колективом, у важкі часи навіть... підпрацьовував в котельні тваринницької ферми місцевого колгоспу.

Через кожні п'ять років він постійно приїжджав на традиційні зустрічі випускників до рідного навчального закладу. Ми зустрічали його з особливими почуттям, адже Кавецький був знаковою особистістю для багатьох із нас. Його поява означала, що зараз будуть нові жарти, веселі історії, яскраві спогади про минулі студентські роки...

Якось напередодні чергової зустрічі випускників Коля перестав відповідати на листи і телефонні дзвінки... Ми ламали голову над тим, що могло статись?..

А сталось непоправне.

Невиліковна хвороба вклала його на лікарняне ліжко. Він, як міг, боровся за життя. Зціпивши зуби, терпів нелюдський біль, який не могли заглушити найсильніші знеболюючі засоби.

І кожного дня безсилим, тремтячими руками діставав з-під подушки аркуш паперу, олівець і писав нам листи.

Жодного слова чи навіть букви в листі не можна було розібрати, але він все одно щодня уперто продовжував писати... Видно, сподіваючись на повітряну пошту, про яку так любив співати в молодості...

Медичний персонал лікарні відмовлявся брати у хворого зім'яті листи з незрозумілими каракулями... Тоді вночі, зібравши останні сили, помираючий Микола викидав їх за вікно, довіряючи свої послання теплому літньому вітру. Пам'ятає:

Не бойтесь же письма писать,
Не бойтесь же письма бросать,
Хотя и не ждете ответа!?

Традиційна зустріч випускників цього разу пройшла без Миколи Кавецького.

Як нам не вистачало його в цей день! Ми постійно згадували про нього, цитували Миколіні улюблені слівця і

вислови... І не знали, що більше ніколи не зможемо побачитися з ним.

Миколи Кавецького не стало влітку 2011 року.

Його дружина Валентина спробувала розшифрувати деякі листи чоловіка, відшукати кілька поезій, надрукованих у періодиці, по крапельках зібрати роздаровані людям поетичні рядки... Це, звичайно, не все... Але думається, що і цієї добірки достатньо, щоб визначити силу і ступінь поетичної обдарованості Миколи Денисовича Кавецького, своєрідність його життєвого і творчого світосприймання.

Сподіваюсь, що ця невеличка частинка творчого доробку талановитої людини, не пройде повз увагу справжніх шанувальників українського поетичного слова.

«Я прийшов із світанків», – писав про себе Микола Кавецький.

І пішов із життя він – на світанку. Залишивши після себе добру пам'ять і світанкові поетичні розсипи...

Надруковано в збірнику:

Полілог. – № 2.

– Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка. 2014.

